

GÜNCEL BELGELER

**BELGE 1: BİR GRUP EMEKLİ TÜRK BÜYÜKELÇİ'DEN
AMERİKAN TEMSİLCİLER MECLİSİ SÖZCÜSÜ
SAYIN NANCY PELOSİ'YE MEKTUP**

BELGE 2: ABD BAŞKANI'NIN 4 NİSAN 2009 MESAJI

**BELGE 3: BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN'IN
12-13 MAYIS 2009 TARİHLERİNDE
AZERBAYCAN'A YAPTIĞI ZİYARET SIRASINDA
YAYIMLANAN ORTAK BİLDİRİ**

BELGE 4: MAVİ KİTAP İLE İLGİLİ BASIN TOPLANTISI

BELGE 1

BİR GRUP EMEKLİ TÜRK BÜYÜKELÇİ'DEN AMERİKAN TEMSİLCİLER MECLİSİ SÖZCÜSÜ SAYIN NANCY PELOSİ'YE MEKTUP

Amerikan-Ermeni toplumları içerisindeki radikal gruplar Amerikan Kongresi'nden sözde "Ermeni Soykırımı"nın tanınmasını öngören bir tasarının kabulünü talep ettikleri yıllık kampanyalarını tekrar başlatmışlardır.

Biz, dostları ve meslektaşları Ermeni teröristler tarafından hunharca katledilmiş olan, bir Grup Emekli Türk Büyükelçi olarak, sahte ve savunulması mümkün olmayan önermeler üzerine kurulu bu tür siyasi inisiyatiflere kategorik olarak karşı çıkmaktayız.

Taslak önerge metninde öne sürülen iddialar hatalı, temelsiz ve taraflı savlar olmaktan öteye geçememektedir. Önerge kabul edildiği takdirde bu durum, tekyanlılığın anıtsal bir sembolü ve atalarının işlemedikleri iğrenç bir suç sebebiyle Türk halkının haysiyetine yapılan bir hakaret olacaktır. Önerge taslağının, aynı tarihte Türk halkının yaşadığı kayıplar ve acılar konusunda suskun kalmış olması ise bir başka müessif konudur.

Karar taslağının 2. bölümünde bulunan "BULGULAR" başlıklı kısımda, bizlerin Kongre'de uygun şartlar sağlandığında memnuniyetle yapmaya hazır olduğumuz detaylı delillerle çürütme ve reddetme çağrısında bulunmaktadır. Bu noktada, son derece önemli gördüğümüz birkaç noktaya dikkatinizi çekmek istiyoruz:

- "Birinci Dünya Savaşı Sonrası Türk Hükümeti" halkını temsil eden meşru bir hükümet değil, İngiliz Birlikleri boyunduruğu altındaki Osmanlı Hükümeti'nin kalıntısıdır. Bu hükümetin, o dönemde işgal altında bulunan İstanbul dışında hiçbir otoritesi yoktu. 1919 yılında bu hükümet tarafından oluşturulan sözde "Divan-ı Harpler" işgal güçlerinin maşası olmaktan öteye geçememişlerdir. Sanıkların savunmalarını dahi

dinlemeye gerek duymayan bu mahkemelerin Hâkimleri “Genç Türkler”in siyasi muhalifleri tarafından atanmışlardı. İngiliz avukatlar dahi bu mahkemeleri gülünç bulmuş, İngiliz ve Osmanlı Hükümetlerinin güvenilirliğine karşı bir saldırı olarak görmüşlerdir.

- Uluslararası hukuka göre, soykırım suçu parlamento alt komiteleri veya diğer siyasi kurumlar tarafından değil, yalnızca yetkili ve tarafsız mahkemelerce tayin edilebilmektedir.
- Amerikan arşivlerindeki (Ermeni kaynaklarına dayanan misyonerlerden elde edilen) belgeler, 1920 yılında İngiliz Başsavcısı tarafından, adli kovuşturma için uygunsuz “şahsi izlenim ve görüşler” olarak nitelenmiştir. Söz konusu dönemde İngilizler, Türkiye’de istedikleri belgeye ulaşabilme imkânına sahiptiler.
- Amerikan Büyükelçisi Morgenthau Doğu Anadolu’yu hiçbir zaman ziyaret etmemiştir. Kendi “Tarih”ini yazarken, iki Ermeni yardımcı-çevirmeninin beyanatlarına bağlı kalmıştır. Morgenthau’nun, Amerika Birleşik Devletleri’ni Osmanlı devletine karşı savaş ilan etmesi konusunda ikna etme çabaları olduğu kadar, şahsi siyasi hedefleri olduğu da iyi bilinmektedir. Morgenthau’nun iddiaları, aralarında Amiral Bristol’ün de olduğu sonraki Amerikan Büyükelçileri ve Amerikan Gözlem Misyonu ile çelişmektedir. Yüzbaşı Emory Niles ve Bay Arthur Sutherlands’ın işgal kuvvetleri ile müşterek hareket eden Ermeni çeteleri ve gönüllülerinin yaptığı mezalimleri konu alan raporları, tahrip edilmiş dahi olsa Amerikan arşivlerinde görülebilmektedir. (U.S. 867.00/1005).
- Yokluklarında yargılanan ve adları belirtilen üç Bakan, Ermenilerin “katledilmesi” ile ilgili olarak değil, devleti Almanya’nın yanında Birinci Dünya Savaşı’na sürüklemekle suçlanmışlardır. Bunlardan iki tanesi, o dönemde henüz doğmamış olan 31 masum diplomata yapıldığı gibi Ermeni teröristlerce alçakça öldürülmüştür. İngiliz Hükümeti tarafından tutuklanmış ve Malta adasına götürülmüş olan Osmanlı Parlamentosu’nun tüm üyeleri ve yüksek düzeydeki memurları, yargılandıkları savaş suçlarından “yeterli delil olmayışı” sebebiyle beraat etmiş ve salıverilmişlerdir.
- Şu kesinliğe kavuşmuştur ki Hitler’in söylediği varsayılan sözler bir gazeteci tarafından uydurulmuştur ve herhangi bir arşivde kayıtlı değildir.
- Bay Lemkin’in kişisel duruşu veya değerleri, soykırım suçunun işlenip işlenmediğine yalnızca buna yetkili mahkemelerce karar verilebileceğine dair uluslararası hukuk prensibini değiştirmeyecektir.

- Ne Birleşmiş Milletler ne de Soykırım Sözleşmesi, önerge taslağında söz edildiği gibi herhangi bir “Ermeni Soykırımı”nı tanımış veya bundan söz etmiştir. Özel Birleşmiş Milletler Çalışma Grubu, yukarıda bahsedilen iddiaları içeren “Whitaker Raporu”nu, tarihsel yargılara varmanın Grup’un yetkisi dâhilinde olmadığı gerekçesiyle kabul etmemiştir.
- Tarihsel gerçekler göz önüne alındığında, “20. yüzyılın ilk soykırımı” şeklindeki tabirlerin Türk ulusuna karşı düşüncesiz, ahlaki açıdan adaletsiz ve etik olarak yanlış iddialar olduğu görülecektir. Yalnızca Balkanlar’da, 19. ve 20. yüzyıllar etnik temizlik, katliamlar, hastalık ve açlığa maruz kalınması sonucunda milyonlarca Türk ve Müslüman’ın ölümüne tanıklık etmiştir. Bu insanlardan yalnızca küçük bir kısmı acınacak halde Türkiye’ye ulaşmayı başaramamıştır. Onlara herhangi bir misyoner veya yardım kuruluşu yardım etmemiştir; acıları Batı’da hemen hemen hiç söz konusu olmamış, tarihin unutulmuş oğulları ve kızları olarak kalmışlardır.

Ermeni nüfusunun Rus, Fransız ve İngiliz işgal kuvvetleri ile gizli anlaşma ve işbirliği yapmış olması ve sivil halka yönelik imha ve katliamları, yalnızca resmi Osmanlı kayıtlarının değil aynı zamanda birçok Amerikan, İngiliz ve Rus kaynağının da tanıklık ettiği bir gerçektir. Bakan R. Lansing’in Başkan Wilson’a yönelik şu sözleri tek taraflıdır: “Ermenilerin devlete ihanetleri tehcirin bir sonucudur.” Resmi kayıtlar kendilerini “Osmanlı Devleti’ne karşı savaşta Müttefikler tarafında fiili olarak savaşmış Ermenilerin temsilcisi” olarak tanıtan bir Ermeni Delegasyonu’nun Barış Konferansı’na katılmak için başvurduklarını göstermektedir. 28 Şubat 1919 tarihinde Konferans’a sundukları memorandum, aşırı toprak talepleri ile birlikte “ihametlerini” de teyit etmektedir. Bakan Lansing’in de itiraf ettiği gibi, Doğu Anadolu bölgesinde Ermeni nüfusun yer değiştirilmesi gerçek güvenlik kaygılarından kaynaklanmaktadır.

Ancak, savaş zamanında, tehcir (relocation?!) sürecinin olması gerektiği gibi yönetilmediği gerçeği göz önüne alınmaktadır. Tehcir boyunca, (özellikle Ermenilerce topraklarından sürülerek Anadolu’ya sığınmış olanlar) hastalık, çete ve aşiret saldırıları sebebiyle mazeretsiz ölümler ve acıya tanık olunmuştur; ancak aynı trajik kader Türk ve Müslüman nüfus tarafından da paylaşılmıştır. Aynı savaşta bu insanlardan 2,5 milyonu hayatını kaybetmiştir; bazı kaynaklara göre 518,000 Türk ve Yahudi, Ermeni paramiliter birlikleri ve çetelerce katledilmiştir. Ayaklanmaları, Osmanlı ordusuna karşı çarpışmayı, yüzlerce binlerce masum sivilin öldürülmesi ile köy ve toplulukların tümüyle ortadan kaldırılmasından sorumlu olan örgütler, tam da bu örgütlerdir. Amaçları, hiçbir zaman nüfusun çoğunluğunu oluşturmadıkları bölgelerde gelecekte kurulması muhtemel bir Ermeni devleti için etnik olarak temizlenmiş topraklar hazırlamaktır. Bu grupların Çarlık Rusya’sı ve Fransa tarafından silahlandırılmış ve örgütlenmiş olduğuna,

misyoner örgütlerden finansal yardım aldıklarına dair kapsamlı dokümantasyon bulunmaktadır.

Savaşlar ve ulusal buhranlarda nüfusların yer değiştirilmesinin yalnızca Osmanlı Devleti tarafından başvurulmuş bir önlem olmadığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Yunan ve Türk nüfuslarının mübadelesi, Lozan Barış Konferansı'nda kabul edilmiştir. İkinci Dünya Savaşı sırasında, tedbir açısından Birleşik Devletler 300,000 Japon kökenli vatandaşını, yer kürenin diğer ucunda binlerce kilometre ötede bulunan bir düşmanla işbirliği yapabileceklerinden korkularak, zor koşullarda görev yapmak üzere yıllarca silah altına almıştır. Amerikan mahkemeleri daha sonra bu önlemi meşru olarak tanımıştır. Savaşın sonunda, Merkez Avrupa'nın 6 milyon Alman sakini, Postdam ve Yalta Konferans'larında alınan bir karar ile Almanya'ya gönderilmişlerdir. Müttefik devletlerin yetersiz organizasyon, lojistik ve muzaffer Müttefik ülke orduları tarafından yeterli korunma sağlanmaması, 1.000.000 Alman'ın ölümünün temel sebepleridir. Eğer beş ayrı cephede savaşan Osmanlı orduları, yeri değiştirilen gruplara yeterli koruma sağlayamamış veya doğal sebepler ve hastalıklar yüzünden yaşanan kayıpları engelleyememiş ise, bu, o grupların yok edilmesi niyetinden değil, savaş koşulları altında gerekli araç ve kaynakların yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Aslında, savaştan hemen sonra, Müttefik hükümetleri Osmanlı Hükümeti'nin Ermeni tebaayı yok etme niyetlerine dair kanıt oluşturan tek bir belge dahi ortaya koyamamışlardır. Ancak, tam tersini teyit eden fazlasıyla belge bulunmaktadır. Osmanlı İçişleri Bakanlığı bu insanların korunması hususunda kesin emirler vermiş, seyirlerini yakından takip etmiş, görevlerini yerine getiremeyen veya savaş bütçesinden yüksek meblağda kaynakları kendi hesaplarına geçiren memurlarını cezalandırmıştır. Bizler, kendi tebaasını ortadan kaldırmak isteyip de aynı zamanda onların dışarıdan insani yardım almasına izin veren bir hükümetin başka bir örneğinin daha olabileceğinin farkında değiliz. Amerikan misyonerlerinin faaliyetlerinin devam etmesine ve yerleri değiştirilmiş Ermenilere yardım dağıtılmasına hiçbir engelleme olmadan izin vererek, hem Osmanlı hem de milli hükümetler böyle bir niyetleri olmadığını açıkça göstermişlerdir. Üstelik bu gerçeği teyit eder biçimde, Senato ve Temsilciler Meclisi'nin 22 Mayıs 1922'deki birleşik oturumunda kabul edilen "Yakın Doğu Yardım" Fonu 192 numaralı raporu, yardım edilen (açıkça hayatta olan) kişilerin sayısı ve göç hareketleri konusunda paha biçilmez bilgiler vermekte, böylece yer değiştirmenin kurbanları konusunda abartılmış rakamlara ilişkin iddiaları da çürütmektedir.

Eğer devlet savaş koşulları altında yer değiştirilen nüfusun korunması amacıyla mümkün olan tüm önlemleri aldıysa bu nasıl bir soykırım olarak nitelendirilebilir?

1,5 milyon Ermeni'nin hayatını kaybettiğine dair kötü niyetli abartmanın hiçbir gerçek temeli bulunmamaktadır. Osmanlı nüfus verilerine göre, Türkiye'de o dönemdeki toplam Ermeni nüfusu satışı 1.294.000'dir. Bunların 900.000'inin tehcirin uygulandığı Doğu Anadolu bölgesinde yaşadığı hesap edilmiştir; meaning their transfer and resettlement within the territory of the same state. Osmanlı belgeleri ayrıca yerleri değiştirilen nüfusun 220,000 kadarının daha sonra evlerine geri döndüğünü göstermektedir. Yalnızca Amerikan belgelerine güvenilirse, Halep'teki Amerikan Konsolosu'nun hükümetini kendi bölgesine 500.000 Ermeni'nin güvenle varışı ve yerleştirilmesine dair bilgilendirmesi, Anadolu'daki tüm Ermeni nüfusundan daha fazla olarak gösterilen bir ölüm oranına dair abartılı tahminler ile de çelişmektedir. Birçok Batılı hükümetin kayıtlarında yüksek sayılarda Ermeni göçmen ve mülteci rapor edilmiştir. Rus kayırları ve 192 numaralı "Yakın Doğu Yardım" raporu 350.000'den az Ermeni'nin geri çekilen Rus kuvvetlerini izlediğini veya savaş sonrasında ülkelerinde dönmek yerine ülke dışında göç ettiklerini göstermektedir. Karar tasarısında Amerikalı aileler tarafından evlat edinildiği söz edilen 132.000 çocuk da bu verilere eklenmelidir. Nüfus bilimciler tarafından yapılan basit bir hesaplama yukarıda bahsedilen verilerin hayali abartılışını kanıtlamaya yeterli olacaktır: eğer günümüzde küresel Ermeni nüfusunun, yer değiştirmeden kurtulan bu kadar az sayıda Ermeni'nin soyundan geldiği varsayılırsa, bu dünya üzerinde insanlık tarihinde hiç görülmemiş bir nüfus patlaması yaşandığı anlamına gelmektedir. Aynı nüfus artış hızı ile günümüz Türkiye'sinin nüfusu, bugünkü 72 milyonluk nüfus yerine, Amerika Birleşik Devletleri'nin nüfusuna neredeyse eşit bir şekilde üç yüz milyona yükselmiş olacaktır.

Seçkin bilim adamları (Türk, Amerikan ve diğerleri) bu mübalağaları (daha sonra İngiliz tarihçi Arnold Toynbee'nin de doğruladığı gibi) savaş propagandasının veya etnik ve dini eğilimin kalıntıları olarak yalanlamaktadır. Benzer taraflı tutum, Türk-Müslüman ölümlerine hiçbir atıfta bulunmuyor olmasını da açıklamaktadır.

Tabii ki, insan kaybı sayısı önemlidir. Ancak, bu talihsiz olayları "soykırım" olarak niteleyebilmek için, sayılar değil, bir halkı belirli bir şekilde ortadan kaldırma niyetinin aksi kanıtlanamaz şekilde ortaya koyulabilmesi gerekmektedir. Aynı savaşın sonunda, tüm resmi kayıtlar ve arşivlerin tasarrufunu elinde bulduran Müttefik hükümetleri bu tür bir niyet ortaya koyan herhangi bir geçerli belge veya kanıt ortaya koyamamışlardır. Sonuçta, Malta'da savaş suçlarından yargılanmak üzere tutuklu bulunan veya alıkonulan tüm bakanlar ve milletvekillerini serbest bırakmışlardır.

Ulusumuzun Cumhuriyetçi yeni nesilleri olarak, tarihimizin hazin sayfalarını yeniden karıştırmaktan hoşnut olmayabiliriz. Yine de bu, gerçekle yüzleşmeye hazır olmadığımız anlamına gelmemektedir. Kolonileşme sürecinde diğer

milletlerin tarihte çektiği insan acılarını da ikrar etmekteyiz. Buna rağmen, bu tarihsel olayların intikam uğruna, sığ siyasi ve başka çıkarlar elde etmek için çarpıtılmış bir şekilde kullanılmasına da itiraz ediyoruz. Ülkemizde, diğer bazı ülkelerde olduğu gibi 1915 olaylarının bir yorumu konusunda lehte veya aleyhte konuşmak kanun ile yasaklanmamıştır. Türk hükümeti resmi olarak, ayaklanmaları başlatan Ermeni örgütleri de dâhil olmak üzere tüm devlet arşivlerinin araştırılması amacıyla Türk ve Ermeni bilim adamlarından oluşan bir komisyonun kurulmasını önermişlerdir. Şimdiye kadar ortak ve tarafsız araştırmalar yapılmasının reddedilmiş olması, soykırım suçlamaları temelinde iyi niyet bulunmadığının çürütülemez bir kanıtını oluşturmaktadır. İşte bu sebeple, tarihi ile yüzleşmekten korkanların bizler değil objektif araştırmaya karşı çıkanlar olduğu sonucuna varmaktayız. Bizler sabırlı bir şekilde olumlu bir cevap almak için bekleyeceğiz, çünkü Türk ve Ermeni uluslarının uzlaşması ancak diyalog kurulması yolu ile mümkün olacaktır.

Umuyoruz ki Kongre'nin Muteber üyeleri, bu tür sorunlu suçlamaların parlamento veya diğer siyasi kararlar yolu ile kanuni irade şeklinde resmileşmesinin risklerinin farkındadır. Tarihi, siyasi alan içerisine dâhil etmeye çalışmanın bu tasarının konusu ötesinde çok ciddi sonuçları olacaktır. "Soykırım" 1948 Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ile tanımlanmış hukuki bir terimdir; yalnızca tarafsız ve kanun yolu ile yetkili bir mahkeme tarafından işlendiği doğrulanabilir ve bu meyanda bir iddianame ortaya çıkarılabilir. Bizler, kendisi de bir hukuki kurum olan Birleşik Devletler Kongresi'nin kendi kendisini atamış bir mahkeme gibi hareket etmekten kaçınacağını umut ediyoruz.

İnanıyoruz ki 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başlarındaki olaylara ilişkin herhangi bir mütalaanın nihai amacı Türkler ve Ermeniler arasında barışın ve karşılıklı anlayışın teşvik edilmesi olmalıdır. Bu iki halk on yüzyıl boyunca kardeşlik ve dostluk içerisinde beraber yaşamıştır. Bu sebeple şunu sormalıyız: Kongre'nin böyle bir Tasarıyı kabul etmesi halinde, "Ermeni Soykırımı" endüstrisinin kendi çıkarlarının ötesinde, başka ne gibi bir kazanç elde edilecektir? Bu tasarının kabulü, hâlihazırda ilerleme kaydedilen Türkiye ve Ermenistan arasındaki hassas ilişkilerin normalleşmesi sürecine veya söz konusu sorunun çözümüne katkıda mı bulunacaktır? Ermenistan'ın ya da Birleşik Devletlerin çıkarlarına hizmet mi edecektir? Sonuç olarak, eskisinden daha az öneme sahip olmayan Türk-Amerikan ilişkileri üzerinde nasıl bir etkisi olacaktır?

Ermenistan Cumhuriyeti veya başka yerlerdeki kişiler, bu suçlamaları siyasi açıdan, hatta Azerbaycan Cumhuriyeti topraklarının beşte birini işgal altında tuttıkları ve bir milyondan fazla insanın kendi topraklarından sürülmüş olduğu gerçeğinin üzerini örtmek açısından faydalı görebilirler. Yakın tarih dahi bu tür ilüzyonların yalnızca adaletsizlik duygularını körüklediğini ve yeni çatışmalar ile

düşmanlıklara yol açtığını göstermektedir. Mağdur edilen veya kırılan insanlar, saldırganlar ve suçlular ile işbirliği yapılmasını meşru bir şekilde ahlak dışı sayacaklardır. Azerbaycan'ı kardeş ulus olarak gören Türk halkının duyguları da bundan farklı olamaz.

İlişkilerin hukuki olarak bağlayıcı ikili veya çok-taraflı anlaşmalar temelinde geliştirilmesi amacıyla yardım eli uzatan Türkiye, Ermenistan'ın bağımsızlığını ilk tanıyan ülkelerden (modern tarihte ikinci defa) birisidir. Günümüzde ikili ilişkilerde yaşanan yetersizlikten, Diaspora örgütleri tarafından desteklenen ve Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesinin süresiz biçimde ertelenmesinin ortaya çıkaracağı zararlı sonuçları önemsemeyen radikaller sorumludur. Bu unsurlar Ermeni devletinin akıl, itidal ve uzlaşma yolundan gitmesini engellemektedir. Hiçbir makul gözlemci, denize kıyası olmayan ve sınırlı kaynaklara sahip, Rusya Federasyonu'nun ileri askeri üssü konumuna indirgenmiş bir Ermenistan'ın Kafkasya'da bölgesel işbirliğinden elde edeceği kazancı göz ardı edemez. Yoksullukla mücadele eden Ermeni halkının gerçek çıkarlarına verilebilecek zarar aşikardır.

Öyleyse Kongre'nin Muteber üyeleri, kabul edilmesi halinde bu önerenin, yukarıda bahsedilen konularda ortak anlayış ve çözüm arayışında olan Türk ve Ermeni hükümetleri arasına şüphesiz yeni engeller çıkaracağı gerçeğini göz önüne almalıdırlar.

Bu önerenin kabul edilmesi Türk-Amerikan ilişkilerini de etkileyecek ciddi olumsuzluklara yol açacaktır. Eğer Kongre, etnik Ermeni aktivistlerin dile getirdiği iddialar dışındaki görüşleri göz önüne almak için en küçük bir çaba dahi göstermekte başarısız olursa, nasıl olur da Türk halkı, eski mütefikinin en yüksek siyasi otoritesi tarafından kendilerine yapılan haksızlığı görmezden gelebilir? Yerel siyasi çıkarlar doğrultusunda hareket etmek bazı hükümetler ve siyasi kurumlara çekici gelebilir; ancak, inanıyoruz ki bu tür motivasyonlar, eylemlerinin uluslararası ahlaki, hukuki, stratejik ve siyasi açıdan çok daha fazla önem taşıyan sonuçlarına dair sorumluluklarını gölgelemeyecektir. Münferit Ermeni iddialarına gelince, Türk halkı, dost ve düşmanlarının eylem ve politikalarını, Türk halkının görüş ve argümanları konusunda ne tür bir duruş sergiledikleri temelinde değerlendirecektir. Adaletsizlik ve ayrımcılığı provoke eden tutumlar yalnızca radikal ideolojilere hizmet edecektir.

Kongre'nin bu önergeyi kabul etmesi halinde yapılan haksızlığa Türk halkının müsamaha göstermesi veya bunu unutmaması mümkün değildir. Böyle bir gelişme, ancak halklarının desteği ile tekrar gelişmesi muhtemel olan Türk-Amerikan ilişkileri üzerinde zayıflatıcı etkiye sahip olacaktır. Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında enerji, terörizme karşı ortak mücadele ve diğer ulus-ötesi

sorunlar konusunda Ortadođu, Kafkaslar, Balkanlar, Afganistan ve Irak'ta, olası işbirliği seçeneklerinin de zarar görmesi muhtemeldir. Birleşik Devletler Başkanı Barack Obama'nın planlanmış Türkiye ziyareti ile halihazırda gösterilmiş olan iyiniyet kaybolabilecektir.

Dünyanın uzak köşelerinde ortak düşmanlara karşı yan yana çarpışmış olan iki müttefik ülke arasındaki ilişkilerde bu tür olumsuz gelişmelerin yaşanmasından kesinlikle hoşnutluk duymayacağız. Amerikan Kongresi'nin Muteber üyelerinden adil olmalarını ve tarihin çarpıtılması temeline dayalı bu önergeyi reddetmelerini rica ediyoruz. Ancak adalet, doğruluk ve gerçek yolu ile Türk-Amerikan dostluğu ve işbirliği daimi kalabilecek, Ermeni ulusunun gerçek çıkarları korunabilecektir.

BELGE 2

ABD BAŞKANI'NIN 4 NİSAN 2009 MESAJI*

94 yıl önce, 20. yüzyılın büyük mezalimlerinden biri başladı. Her yıl, Osmanlı İmparatorluğu'nun son günlerinde katledilen veya ölümlerine yürüyen 1,5 milyon Ermeni'yi anıyoruz. Medz Yehgern (Büyük Felaket) Ermeni milletinin kalbinde olduğu gibi, bizim zihnimizde de varlığını korumalıdır.

Çözümlememiş tarih, ağır bir yük olabilir. 1915'in korkunç olayları bize insanın insana zulmünün karanlık yüzünü hatırlatmanın yanında, geçmişle hesaplaşma, etkin bir uzlaşma ümidini de beraberinde taşımaktadır. Ben 1915'te ne olmuş olduğuna dair şahsi fikrimi tutarlı bir şekilde ifade ettim ve bu tarih ile ilgili şahsi görüşümü muhafaza ediyorum. Ben gerçeklerin tamamen, açıkça ve adil bir şekilde kabul edilmesinden yanayım.

Bu amacı gerçekleştirmenin en iyi yolu, Ermeni ve Türklerin geçmişin gerçeklerini ilerleme çabalarının bir parçası olarak ele alınmalarıdır. Ben Ermeni ve Türklerin bu acılı geçmişe dürüstçe, açık ve yapıcı bir şekilde üstesinden gelmelerini destekliyorum. Bu amaçla, Ermeniler ve Türkler arasında, ayrıca Türkiye'nin kendi içinde, cesur ve önemli bir diyalog süreci gerçekleşmiştir. Ayrıca, Türkiye ve Ermenistan'ın ikili ilişkilerini normalleştirmeye yönelik çabalarını da güçlü şekilde destekliyorum. İsviçre'nin gözetiminde, her iki ülkenin hükümetleri bir çerçeve anlaşması ve yol haritası üzerinde uzlaşmaya vardılar. Bu süreci takdir ediyor ve anlaşmanın gereklerini gerçekleştirmelerini talep ediyorum.

Ermenistan ve Türkiye, birlikte barışçıl, verimli ve müreffeh bir ilişki kurabilirler. Türk ve Ermeni halkları, ortak tarihlerini kabullenir ve insanîyetin bütünlüğünü kavramaları halinde birlikte daha güçlü olurlar.

* Armenian National Institute Sitesinde yayımlanan metinden Türkçeye çevrilmiştir.
http://www.armenian-genocide.org/Affirmation.408/current_category.4/affirmation_detail.html

Hiçbir şey Medz Yeghern'de kaybedilmiş olanları geri getiremez. Fakat Ermenilerin son 94 yıl boyunca yaptıkları, Ermeni milletin yeteneğini, dinamizmini ve direncini yansıtmış; kendilerini yok etmeye çalışanlara en büyük cevap olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri, 1915'ten sonra göç eden Ermeni asıllı vatandaşların katılmasıyla daha zengin bir ülke haline gelmiştir. Bugün, onlarla ve Dünya'nın her yerindeki Ermenilerle dostluk, dayanışma ve derin saygı içerisinde bulunuyorum.

BELGE 3

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN'IN 12-13 MAYIS 2009 TARİHLERİNDE AZERBAJCAN'A YAPTIĞI ZİYARET SIRASINDA YAYIMLANAN ORTAK BİLDİRİ*

Türkiye ve Azerbaycan aralarında tarihi derin dostluk ilişkileri ve stratejik ortaklık bulunan iki kardeş ülkedir.

Tarihte benzeri az görünen bu yakınlık, her iki ülkeye de güven ve mutluluk veren, iyi günde, kötü günde geçerli kalıcı bir nitelik arz etmektedir.

Türkiye ve Azerbaycan ilişkileri bölgenin kalkınması ve işbirliğine kavuşturulması bakımından büyük anlam ve önem taşımaktadır.

Türkiye ve Azerbaycan bölgesel ve küresel barış ve istikrara önemli katkı sağlamaktadır. İki ülke bölge barış ve istikrarını güçlendirmek amacıyla, çok yönlü ve uzun vadeli bir stratejik işbirliği geliştirmeyi taahhüt ederler. Bu işbirliği gerek ikili ilişkilerin pekiştirilmesi, gerek tüm bölgenin istikrar, güvenlik ve refahına katkı yapma imkanlarının geliştirilmesine temel teşkil edecektir.

Güney Kafkasya'da kalıcı barış ve istikrarın sağlanmasını engelleyen ana unsurlardan biri olan Ermenistan – Azerbaycan Dağlık Karabağ sorunun Azerbaycan Cumhuriyeti'nin egemenliği, toprak bütünlüğü ve uluslar arası alanda tanınmış sınırların dokunulmazlığı esasında zaman kaybedilmeksizin çözüme kavuşturulması zaruridir.

Uluslararası Hukuk ve BM Güvenlik Konseyi kararları hilafına Azerbaycan Cumhuriyeti topraklarının Ermenistan Cumhuriyeti tarafından işgalinin sürdürülmesi kabul edilemez. Türkiye ve Azerbaycan'ın bölge ile ilgili ortak vizyonu çerçevesinde, Güney Kafkasya'da bütün bölgeyi kapsayan güven, saygı

* [http://www.mfa.gov.tr/sayin-basbakanimizin-12-13-mayis-2009-tarihlerinde-azerbaycan_a-yaptiklari-ziyaret-sir-
asinda-yayinlanan-ortak-bildiri.tr.mfa](http://www.mfa.gov.tr/sayin-basbakanimizin-12-13-mayis-2009-tarihlerinde-azerbaycan_a-yaptiklari-ziyaret-sir-
asinda-yayinlanan-ortak-bildiri.tr.mfa)

ve uluslararası hukuk ilkelerine dayalı ilişkilerin kurulması ve böylece bölgede barış, istikrar ve refahın sağlanması Ermenistan Cumhuriyeti'nin saldırganlığı neticesinde işgal edilmiş Azerbaycan Cumhuriyeti topraklarındaki işgal sona erdirilmeden ve yerlerinden edilmiş kişiler bu topraklara geri dönmeden mümkün olmayacaktır. Tüm bölgeyi etkileyen Ermenistan – Azerbaycan Dağlık Karabağ sorununun çözümünde ilerleme sağlanabilmesi için Türkiye ve Azerbaycan istişare halinde çalışmalarına ağırlık verecekler ve sorunun Azerbaycan Cumhuriyeti'nin toprak bütünlüğü çerçevesinde siyasi bir çözüme kavuşması için gayret sarf edeceklerdir.

Türkiye ve Azerbaycan'ın stratejik ortaklığı bölgesel barış ve istikrarın tesisi, bölge halklarının refahı için ikili ve çok taraflı bazda ekonomik işbirliğine ivme kazandıracaktır.

Doğu – Batı Enerji Koridoru'nun stratejik önemi ve bu Koridorun bölge ülkelerinin sürdürülebilir ekonomik kalkınmasına katkısı bağlamında, Azerbaycan ile Türkiye'nin Avrupa enerji güvenliğinin sağlanmasında ve Hazar Bölgesi enerji kaynaklarının Avrupa'nın enerji talebinin karşılanmasında rolü artmaktadır.

BELGE 4

AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ Ermeni Araştırmaları Bölümü

MAVİ KİTAP BASIN TOPLANTISI

E. Büyükelçi Ömer Engin LÜTEM
AVİM Başkanı

30 Haziran 2009 – Saat 10.30
Büyükhanlı PARK HOTEL

MAVİ KİTAP NEDİR?

Mavi Kitap, 1916 yılında İngiliz Savaş Propaganda Bürosu tarafından 1915 Ermeni tehcirinde çok sayıda katliam yapıldığını kanıtlamak üzere yayımlanmış bir kitaptır. İçinde bu katliamlarla ilgili olduğu ileri sürülen 150 belge bulunmaktadır.

Kitabın editörü, o yıllarda genç bir kişi olup sonradan büyük üne kavuşan tarihçi Arnold Toynbee'dir. Toynbee savaştan sonra Mavi Kitap'ın propaganda amacıyla yayımlandığını kabul etmiştir.

MAVİ KİTABIN AMACI NEDİR?

Dört amaç saptanmıştır. Bunlar önem sırasına göre şunlardır:

- 1- İngiltere Birinci Dünya Savaşı'na Amerika Birleşik Devletleri'nin de katılması için baştan beri büyük çaba harcamıştır. Amerikan kamuoyu Anadolu'daki Hıristiyanlara karşı çok duyarlıydı. Nitekim Anadolu'da çok sayıda Amerikan misyoneri bulunmaktaydı. Ermenilerin katliamını ileri süren bir kitabın bu ülkenin savaşa girmesini kolaylaştıracağı düşünülmüştür.

- 2- İngiltere 1915 yılında Osmanlılar tarafından iki yerde yenilgiye uğratılmıştı. Bunlardan birincisi Çanakkale'dir. İkincisi Irak'ta İngiliz Ordusu'nun Kut-El Amara'da bozguna uğratılması ve generaller dâhil çok sayıda İngiliz'in esir alınmasıdır. Mavi Kitap, Osmanlıları kötölemek yoluyla İngiliz kamuoyunun moralini yükseltmeyi amaçlamıştır.
- 3- Zamanın İngiliz Başbakanı Lloyd George "Türkler Gitmelidir" (Turks Must Go) adını taşıyan ve Türklerin Anadolu'nun büyük bir kısmından çıkarılmasını öngören bir plan uygulamaya başlamıştı. Sonraları bu plan Sevr Antlaşması'yla sonuçlanmıştır. Mavi Kitap, Türkleri karalamakla bu plana hizmet etmiştir.
4. Birinci Dünya Savaşı sırasında İngiltere ve Fransa'nın müttefiki olan Rusya, Polonya – Litvanya sınırında sivil Yahudileri katletmiş ve bu olay Amerika'da çok yankı uyandırmıştı. Mavi Kitap bu konuda Amerikan kamuoyunun dikkatini başka bir yöne çekmek işlevini görmüştür.

1916 YILINDA YAYIMLANMIŞ BİR KİTAP BUGÜN HALA NEDEN TARTIŞILMAKTADIR?

Mavi Kitap, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra unutulmuştur.

1950'li yıllarda Ermeni soykırımı iddiaları ortaya atılınca Mavi Kitap bu iddiaların kanıtı olarak takdim edilmeye başlanmıştır. Ancak kitaptaki 150 belgenin kaynağı gösterilmediğinden bu iddialar pek inandırıcı olmamıştır.

1990'lı yılların sonunda İngiliz Arşivleri'nde Mavi Kitap'la ilgili dosyanın aslı bulunmuş ve buradan belgelerin kimler tarafından yazıldığı ve haberlerin nereden alındığı açıklık kazanmıştır.

Londra'da Ermeni Gomidas Enstitüsü'nün Başkanlığını yapan Ara Sarafyan bu bilgileri de ekleyerek Mavi Kitap'ı 2000 ve 2005 yılında yeniden basmıştır. Artık kaynak gösterildiğine göre kitabın inandırıcı olacağı düşünülmüştür. Oysa aşağıda açıklayacağımız gibi bunun tamamen aksinin geçerli olduğu görülmüştür.

MAVİ KİTAP'TA YAYIMLANAN BELGELERİN DEĞERİ NEDİR?

Mavi Kitap'ta yer alan 150 belgenin hepsinin taraflı olduğu görülmektedir. Bunların büyük bir kısmı Anadolu'daki, çoğunluğu Amerikalı olan, Hristiyan misyonerlerin raporlarıdır ki öteden beri Ermenilerin koruyucusu rolünü benimseyen ve bazen onları Osmanlı'ya karşı kışkırtan misyonerlerin tarafsız

davranmaları beklenemez. Belgeler arasında Taşnak Partisi kaynaklı olan ve Ermeni Patrikhanesi'nden çıkanlar da vardır. Belgelerin yaklaşık 1/5'nin kaynağı belli değildir.

Dikkati çeken bir husus kaynakların büyük çoğunluğunun görgü tanıklığına dayanmadığı, aksine, Ermeniler tarafından anlatılanların gerçek imiş gibi kabul edilip aktarıldığıdır.

Diğer yandan belgelerin doğrulanması yapılmamıştır. Normal olarak belgelerde ileri sürülen olayların, başta Osmanlı Arşivleri olmak üzere diğer kaynaklardaki bilgilerle karşılaştırılması ondan sonra doğrulukları veya yanlışlıkları hakkında bir kanıya varılması gerekirdi.

TÜRKİYE'NİN TEPKİLERİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi 13 Nisan 2005 tarihinde İngiltere Avam ve Lordlar Kamaralarına, parti farkı gözetilmeden tüm milletvekillerinin imzasını içeren bir mektup göndererek Mavi Kitap'ın propaganda niteliğine dikkat çekmiş ve kitapta yer alan bilgilerin geçersiz ve asılsız olduğunun ilân edilmesini istemiştir.

İngiliz Savaş Propaganda Bürosu, Mavi Kitap'tan önce yine Arnold Toynbee'nin editörlüğünde Almanya'nın Belçika'yı işgali ile ilgili olarak "Alman Vahşeti" başlığını taşıyan bir propaganda kitabı yayımlamıştı. Savaşın sona, 1925 yılında Almanya'nın ısrarı üzerine İngiliz Dışişleri Bakanı Sir Austin Chamberlain bu kitabın asılsız bir savaş propaganda malzemesi olduğunu açıklamıştı. Bu olay bir emsal teşkil ettiğine göre, aradan çok zaman (80 yıl) geçmesine rağmen, Mavi Kitap için de böyle bir açıklama yapılması mümkündür.

İngiliz Avam ve Lordlar Kamaraları yaklaşık bir ay sonra T.B.M.M. adına zamanın Meclis Başkanı Bülent Arınç tarafından gönderilen mektuplara cevap vermişlerdir. Her iki mektupta da, Mavi Kitap'ta yer alan bilgilerin geçersiz ve asılsız olduğu ilan edilmemiş olmakla beraber, T.B.M.M. mektubunda ileri sürülen görüşlere karşı çıkılmamış ve hiçbir şekilde Mavi Kitap'ın savunması yapılmamıştır. Bundan Mavi Kitap'ın propaganda malzemesi olduğunun ve tarihi gerçekleri yansıtmadığının sükût yoluyla kabul edilmiş olduğu sonucu çıkarılabilir. Bu arada Ankara'daki İngiliz Büyükelçisi de Sayın Arınç'a bir mektup göndererek, Parlamento'nun malı olan bir belge üzerinde Dışişleri Bakanı'nın bir yorum yapamayacağını belirttiikten sonra Mavi Kitap'ta yer alan raporların tekzip edilmediğini ileri sürmüştür. Bu husus doğru değildir; zira Amerikalı tarihçi Justin McCarthy kitaptaki belgelerin düzmeceliğini ortaya koymuştu.

Sonuç olarak İngiliz Parlamentosu (ve Hükümeti) Mavi Kitap'ta yer alan belgelerin sahteliğini ve asılsızlığını ilan etmemiş ancak bunların doğru ve geçerli olduğunu da ileri sürmemiştir.

Bu durum İngiliz Parlamentosu'ndaki Ermeni yanlılarını telaşlandırmıştır. Lord Avebury ve Ara Sarafyan 12 Ekim 2005 tarihinde, T.B.M.M.'nin mektubuna cevap olmak üzere, Mavi Kitap'ta yer alan belgelerin propaganda malzemesi olmadığını ileri süren bir metin hazırlayıp imzaya açmışlardır. Bu metin ancak 33 kişi tarafından imzalanmıştır. İngiltere Avam Kamarası'nın 646 Lortlar Kamarası'nın ise 750 üyesi olduğuna göre imzalayanlar %2,3 gibi çok düşük bir oranını oluşturmaktadır. Bu da her iki mecliste %97 gibi büyük bir çoğunluğun ya konuya ilgi göstermediğini ya da Mavi Kitap'taki belgelerin propaganda malzemesi olduğuna inandığını ortaya koymaktadır.

SON GELİŞMELER

Yukarıda adını andığımız Lord Avebury İngiltere'de sadece Ermenilerin değil PKK'nın da başlıca savunucusudur. Adı geçen ve Ara Sarafyan 26 Haziran 2009 tarihinde Ankara'da bir basın toplantısı düzenleyerek Mavi Kitap'ın Türkçe çevirisini tanıtmışlardır. Ara Sarafyan kitabın T.B.M.M.'de de dağıtılacağını söylemiş ve böylelikle bazı Türk milletvekillerinin Mavi Kitap hakkında fikirlerini gözden geçirmelerini ümit ettiğini belirtmiştir.

Bu arada Mavi Kitap'ın Türkçe çevirisinin 2005 yılında Pencere Yayınları tarafından yayımlandığını da belirtelim. Bu kitabın hemen hemen hiç dikkat çekmemesi üzerine bu kez, bir İngiliz Lordunun desteği ile gösterişli bir basın toplantısı düzenlenerek kitabın tekrar lanse edilmesine çalışıldığı görülmektedir.

YENİ STRATEJİ UYGULAMASI: “KALEYİ İÇTEN FETHETMEK”

Ermeni soykırım iddialarının Türkiye'de büyük tepkiyle karşılanması, Ermeni militanları ve yandaşlarını, yaklaşık 2005 yılından beri bu iddiaların ülkemizde kabul edilmesini sağlamak üzere yeni bir strateji uygulamaya yönelttiği görülmektedir.

“Kaleyi içten fethetmek” olarak özetlenebilecek bu strateji, Ermeni görüşlerinin Türkiye'de ve yabancı ülkelerde Türkler tarafından savunulmasının yapılmasına dayanmaktadır. Bu çerçevede liberal aydınlar olarak nitelendirilen bazı yazarlar soykırım iddialarının Türkiye'de kabul edilmesi için çaba göstermeye, az sayıda üniversite ve sivil toplum kuruluşları da Ermeni görüşlerini içeren toplantılar

düzenlemeye başlamışlardır. Ayrıca soykırım iddialarını savunan Ermeni veya Ermeni olmayan yazarların kitaplarının çevirileri Türkiye’de bazı yayınevleri tarafından yayımlanmıştır. Bunun en son örneği Mavi Kitap’tır.

TCK’nin 301. maddesinin değiştirilerek kapsamının daraltılmasından ve Ermeni soykırım iddialarının ileriye sürülmesinin suç olmaktan çıkarılmasından sonra bu faaliyetlerin arttığı gözlemlenmiştir.

Lord Avebury ve Sarafyan’ın Ankara’da düzenledikleri basın toplantısı “kaleyi içten fethetmek stratejisinden de ileri bir adımdır; zirai bu kez Ermeni yanlısı Türkler değil, şimdiye kadar hiç olmadığı şekilde, bir diaspora Ermenisinin bir başka yabancı ile birlikte Türkiye’de giriştiği bir propaganda faaliyeti söz konusudur.

Buna karşılık, 1915 olayları hakkındaki Türk görüşünü içeren kitap ve makalelerin yabancı ülkelerde yayımlanmasında bazı engeller vardır. Bunların başında bu görüşlerin bazı ülkelerde “soykırımı inkâr” olarak addedilip suç sayılması gelmektedir. Birçok ülkede ise Ermeni Diasporası’nın etkisi altında yayınevleri Türk görüşlerini savunan eserlerin yayımlamak istememektedirler.